

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3954/2020
01.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Божић Станисављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради рехабилитационог обештећења, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2019/20 од 27.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2019/20 од 27.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П број 7387/18 од 16.10.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 9.000.000,00 динара. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев преко износа досуђеног ставом првим изреке, а до траженог износа од 13.990.000,00 динара односно за износ од 4.990.000,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље ББ којим је тражено да се обавеже тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 2.000.000,00 динара. Ставом четвртим изреке констатовано је повлачење тужбе у делу којим је тужилац тражио да се обавеже тужена да тужиоцу АА уплати ПИО Фонд радни стаж у трајању од 2132 дана односно 70 месеци. Ставом петим обавезана је тужена да тужиоцу АА на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 325.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2019/20 од 27.05.2020. године, ставом првим изреке потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П број 7387/18 од 16.10.2019. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 4.000.000,00 динара, као и у ставу другом и трећем изреке, а жалба тужиоца и тужене у том делу одбијене су као неосноване. Ставом другим изреке преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П број 7387/18 од 16.10.2019. године у преосталом делу става првог изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да

се обавезе тужена да му на име нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 5.000.000,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка, тако што је обавезана тужена да тужиоцу АА на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 247.100,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, а ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против ове пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу одредбе члана 408. у вези одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 са изменама и допунама), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Војног суда у Загребу К 74/79 од 21.05.1979. године тужилац је оглашен кривим за извршење кривичног дела одбијање примања и употребе оружја из члана 202. став 1 КЗ СФРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, јер као припадних Јеховних сведока, позивајући се на приговор савести, није желео да употребљава оружје и на тај начин одслужи војни рок. Претежан део казне тужилац је издржао на Голом отоку где је у погонима обављао тежак физички рад, био изложен подсмеху и претњама других осуђеника и командира. Условним отпустом пуштен је из затвора 30 дана пре истека казне од 3 године. Након изласка на слободу тужилац је и даље трпео последице осуде због чега су он и његова породица изопштени из средине. Његова супруга је родила дете док је био на издржавању казне и све време је морала да се стара о детету као самохрана мајка. Правноснажним решењем Вишег суда у Пожаревцу 1 Рех 6/17 (2016) од 12.10.2017. године усвојен је захтев за рехабилитацију овде тужиоца и утврђена ништавост пресуде Војног суда у Загребу 1К 74/79 од 21.05.1979. године и пресуде Врховног војног суда у Београду ПК 230/79 од 12.07.1979. године и утврђена ништавост правних последица ових одлука. Тужилац се обраћао Комисији за рехабилитационо обештећење, али на његов захтев није одговорено у законском року од 90 дана.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право одредбу члана 26. Закона о рехабилитацији („Службени Гласник РС“, бр. 92/2011) када су нашли да тужилац има право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због лишења слободе у складу са законом којим се уређују облигациони односи и да је тужена у обавези да тужиоцу ту штету и накнади.

Оцењујући све околности конкретног случаја и то је да је тужилац лишен слободе и осуђен на казну затвора коју је издржао, у претежном делу, на Голом отоку, где је у погонима обављао тежак физички рад и био изложен подсмеху и претњама других осуђеника и командира, да је након изласка на слободу трпео последице осуде

због чега су он његова породица били изопштени из средине, првостепени суд је закључио да износ од 9.000.000,00 динара представља правичну накнаду тужиоцу за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, због чега је делимично усвојио тужбени захтев и одлучио као у ставу првом изреке.

Налазећи да је првостепени суд, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, погрешно применио одредбу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, другостепени суд је побијану пресуду у том делу преиначио, закључивши да правичну накнаду тужиоцу за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе представља износ од 4.000.000,00 динара, којим ће се износом постићи сатисфакција тужиоца.

Одредба члана 200. став 2. Закона о облигационим односима обавезује суд да приликом одлучивање о захтеву о накнади нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Имајући у виду наведене критеријуме за одређивање правичне накнаде, правилно је, по налажењу Врховног касационог суда, другостепени суд закључио да износ од 4.000.000,00 динара представља правичну накнаду тужиоцу за претрпљене душевне болове, који је сразмеран јачини трајања душевних болова које је тужилац претрпео и последицама које су због претрпљених болова трајно остале. Приликом одмеравања накнаде узети су у обзир значај повређеног добра и циљ коме служи правична накнада, а то је ублажавање последица претрпљених болова. Досуђивање већег износа не би било у складу са сврхом која се остварује правичном новчаном накнадом.

На другачију оцену правилности примене материјалног права од стране другостепеног суда није од значаја позивање тужиоца у ревизији да је другим лицима у другим парничним поступцима досуђена накнада штете у већем износу него тужиоцу, рачунајући по једном дану проведеном у затвору, обзиром да се висина накнаде штете не утврђује по дану проведеном у затвору, него према критеријумима прописаним одредбом члана 200. став 2. ЗОО.

На основу напред наведеног применом одредбе члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић